Stručni rad

DIGITALNI DIKTAT KAO NOVA DIMENZIJA POSLOVNE KOMUNIKACIJE

Aleksandra Hohnjec
Ekonomska i birotehnička škola Bjelovar

Jadranka Dorešić
Srednja škola Ivan Švear Ivanić Grad

Sažetak

Razvoj umjetne inteligencije i govornih tehnologija posljednjih je godina značajno promijenio način nastanka poslovnih dokumenata i svakodnevne komunikacije u uredskom okruženju. Umjesto isključivog unosa teksta putem tipkovnice, sve se češće primjenjuju sustavi koji omogućuju pretvaranje govora u pisani tekst primjenom naprednih algoritama za automatsko prepoznavanje govora. Takav oblik rada može se promatrati kao digitalni diktat, odnosno suvremeni način stvaranja poslovnih dokumenata u kojem umjetna inteligencija postaje aktivan sudionik procesa poslovne komunikacije. Digitalni diktat omogućuje bržu izradu dopisa, zapisnika, izvješća i drugih poslovnih dokumenata te povećava učinkovitost administrativnih poslova. Istodobno otvara nova pitanja vezana uz točnost automatski generiranoga teksta, zaštitu podataka i razvoj digitalnih kompetencija zaposlenika. U strukovnom obrazovanju upoznavanje učenika s mogućnostima digitalnog diktata doprinosi razvoju suvremenih administrativnih i komunikacijskih vještina te ih priprema za rad u digitalnom poslovnom okruženju. U radu se prikazuje razvoj digitalnog diktata, njegove mogućnosti primjene u poslovnoj komunikaciji te važnost uključivanja govornih tehnologija u nastavu kompjutorske daktilografije.

Ključne riječi: digitalni diktat, poslovna komunikacija, umjetna inteligencija, prepoznavanje govora, kompjutorska daktilografija

1. Uvod

Digitalna transformacija poslovanja posljednjih je godina značajno promijenila način stvaranja, obrade i razmjene poslovnih informacija. Razvoj umjetne inteligencije, govornih tehnologija i sustava za automatsko prepoznavanje govora omogućio je nastanak novih oblika poslovne komunikacije u kojima govor sve češće postaje sredstvo za izradu pisanih dokumenata. Tradicionalni diktat, koji je desetljećima predstavljao važan dio uredskog poslovanja, postupno dobiva novo digitalno obilježje te se razvija u suvremeni oblik rada u kojem umjetna inteligencija prepoznaje govor, oblikuje tekst i pomaže u izradi različitih poslovnih dokumenata. Digitalni diktat podrazumijeva primjenu suvremenih tehnologija koje omogućuju automatsko pretvaranje govora u pisani tekst uz minimalnu intervenciju korisnika. Zahvaljujući razvoju umjetne inteligencije, današnji sustavi mogu prepoznati različite govornike, automatski dodavati interpunkcijske znakove, oblikovati odlomke te prilagođavati tekst vrsti poslovnoga dokumenta. Takva tehnologija značajno ubrzava administrativne procese, povećava učinkovitost rada i omogućuje zaposlenicima da se više usmjere na analizu sadržaja i donošenje poslovnih odluka. Primjena digitalnog diktata danas je prisutna u brojnim područjima, uključujući poslovanje, zdravstvo, pravosuđe, obrazovanje i javnu upravu. Sustavi za automatsko prepoznavanje govora koriste se pri izradi zapisnika, poslovnih dopisa, medicinske dokumentacije, službenih izvješća i drugih tekstova koji zahtijevaju brz i pouzdan prijenos govornih informacija u pisani oblik. Iako umjetna inteligencija postiže sve veću razinu točnosti, ljudska provjera i dalje ostaje važan dio procesa kako bi se osigurala jezična, sadržajna i terminološka kvaliteta konačnog dokumenta. Strukovne škole imaju važnu ulogu u pripremi učenika za tržište rada koje se ubrzano mijenja pod utjecajem digitalnih tehnologija. Nastava kompjutorske daktilografije više nije usmjerena isključivo na razvoj brzine i točnosti tipkanja, nego i na upoznavanje učenika s novim načinima stvaranja poslovnih dokumenata. Upoznavanjem mogućnosti digitalnog diktata učenici razvijaju digitalne kompetencije, razumiju primjenu umjetne inteligencije u poslovnoj komunikaciji te stječu znanja i vještine koje će biti sve važnije u suvremenom uredskom poslovanju.

2. Razrada

Digitalni diktat predstavlja suvremeni oblik stvaranja poslovnih dokumenata u kojemu se govor, uz pomoć umjetne inteligencije i sustava za automatsko prepoznavanje govora, pretvara u pisani tekst. Za razliku od tradicionalnog diktata, pri kojemu je zapisivanje govora u potpunosti ovisilo o daktilografu ili administrativnom djelatniku, današnji digitalni alati omogućuju gotovo trenutačnu izradu teksta uz automatsko oblikovanje sadržaja, dodavanje interpunkcijskih znakova i prepoznavanje govornih naredbi. Takav način rada značajno ubrzava administrativne procese te omogućuje učinkovitiju izradu poslovnih dokumenata. Microsoft i druge tehnološke tvrtke danas ugrađuju funkcije diktiranja u uredske aplikacije, čime govor postaje ravnopravan način unosa teksta uz tipkovnicu. Razvoj umjetne inteligencije dodatno je unaprijedio mogućnosti digitalnog diktata. Suvremeni sustavi ne prepoznaju samo izgovorene riječi, već mogu automatski oblikovati odlomke, prepoznati osnovne interpunkcijske znakove, razlikovati pojedine govorne naredbe te prilagoditi tekst vrsti dokumenta koji korisnik izrađuje. Na taj način govor postaje prirodniji način interakcije između čovjeka i računala, dok se vrijeme potrebno za izradu poslovnih dopisa, izvješća, zapisnika ili elektroničke pošte značajno

smanjuje. Digitalni diktat danas pronalazi primjenu u brojnim djelatnostima. U poslovnom okruženju koristi se za izradu poslovne dokumentacije, vođenje bilježaka i sastavljanje elektroničke pošte. U zdravstvu liječnici primjenjuju govorne tehnologije pri izradi medicinske dokumentacije, dok se u pravosuđu koriste za pripremu zapisnika i službenih dokumenata. Sve veću primjenu imaju i u obrazovanju, gdje nastavnicima omogućuju jednostavniju pripremu nastavnih materijala, a učenicima olakšavaju izradu bilježaka i različitih pisanih zadataka. Govorni unos teksta postaje važan i kao pristupačna tehnologija za osobe kojima je otežano korištenje tipkovnice. Unatoč velikom napretku, digitalni diktat još uvijek nije bez ograničenja. Točnost prepoznavanja govora može ovisiti o kvaliteti mikrofona, buci u prostoru, brzini govora, naglasku ili uporabi stručne terminologije. Zbog toga automatski generirani tekst često zahtijeva dodatnu provjeru i jezičnu doradu. Upravo ljudska stručnost ostaje ključna u osiguravanju sadržajne i jezične kvalitete konačnog dokumenta, osobito u poslovnim situacijama u kojima je potrebna visoka razina preciznosti. Digitalni diktat ne treba promatrati kao zamjenu za tipkovnicu, već kao novu dimenziju poslovne komunikacije u kojoj različiti načini unosa podataka međusobno surađuju. Govor omogućuje brzu izradu početne verzije dokumenta, dok tipkovnica ostaje važna za uređivanje, oblikovanje i završnu kontrolu sadržaja. Takva kombinacija povećava produktivnost rada te predstavlja smjer razvoja suvremenoga uredskog poslovanja.

2.1. Primjena digitalnog diktata u nastavi kompjutorske daktilografije

Nastava kompjutorske daktilografije pruža učenicima mogućnost upoznavanja novih tehnologija koje mijenjaju način nastanka poslovnih dokumenata. Uz usvajanje pravilne tehnike tipkanja i razvoj brzine unosa teksta, učenici mogu upoznati mogućnosti sustava za digitalni diktat te usporediti njihovu učinkovitost s tradicionalnim načinom izrade dokumenata. Time razvijaju razumijevanje suvremenih govornih tehnologija i njihove primjene u poslovnom okruženju. U nastavnom procesu mogu se provoditi aktivnosti u kojima učenici izrađuju poslovne dopise, zapisnike ili izvješća primjenom digitalnog diktata, a zatim analiziraju točnost automatski generiranoga teksta i provode potrebne jezične ispravke. Takvim pristupom razvijaju sposobnost kritičkog vrednovanja rezultata umjetne inteligencije te usvajaju odgovoran pristup korištenju digitalnih alata. Upoznavanjem mogućnosti digitalnog diktata učenici razvijaju digitalne kompetencije koje će imati sve veću važnost u administrativnim zanimanjima. Istodobno uče kako umjetnu inteligenciju koristiti kao pomoć pri radu, a ne kao zamjenu za vlastito znanje, stručnost i odgovornost. Na taj način nastava kompjutorske daktilografije prati tehnološki razvoj i priprema učenike za suvremeno poslovno okruženje.

3. Zaključak

Razvoj umjetne inteligencije i govornih tehnologija značajno mijenja način nastanka poslovnih dokumenata te otvara novu dimenziju poslovne komunikacije. Digitalni diktat omogućuje bržu i učinkovitiju izradu tekstova, pojednostavljuje administrativne procese i povećava produktivnost rada u brojnim djelatnostima. Istodobno doprinosi većoj pristupačnosti digitalnih tehnologija te omogućuje razvoj novih oblika komunikacije između čovjeka i računala. Iako suvremeni sustavi postižu visoku razinu točnosti, ljudska provjera i dalje ostaje neizostavan dio procesa izrade kvalitetnih poslovnih dokumenata. Umjetna inteligencija može značajno ubrzati rad, ali ne može u potpunosti zamijeniti stručnost, jezično znanje i odgovornost administrativnog djelatnika. Strukovne škole imaju važnu ulogu u pripremi učenika za promjene koje donosi digitalna transformacija poslovanja. Uključivanjem digitalnog diktata u nastavu kompjutorske daktilografije učenici razvijaju digitalne kompetencije, upoznaju suvremene govorne tehnologije i stječu znanja koja će im omogućiti uspješnije uključivanje u moderno poslovno okruženje.

4. Literatura

[1.] https://support.microsoft.com/en-us/office/dictate-text-using-speech-recognition (11. 7. 2026.)
[2.] https://speechify.com/blog/text-to-speech-google-docs/?srsltid=AfmBOorppYbboL1It-MpsQcmVFsrrkuF04nxztQJulvVYxXdC--le1TW (11. 7. 2026.)
[3.] https://informationlabs.org/wp-content/uploads/2026/02/AI-Tools-Not-Gods-Book.pdf (11.7.2026.)